Täysistunto

Tiistai 29.3.2016 klo 13.59—15.52

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 15.52.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (13.59—15.00) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (15.00—15.52).

Täysistunnon alussa vietettiin hiljainen hetki Brysselin terrori-iskujen uhrien muistoksi.

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

Puhemies Maria Lohela: Arvoisat edustajat, ärade ledamöter! Terrori-iskut Brysselissä järkyttivät meitä. Suremme brutaalin väkivallan uhrien ja heidän läheistensä puolesta. Turvallisuudentunteemme sai jälleen kolauksen. Poliitikkojen kansallisissa parlamenteissa ja kansainvälisessä yhteistyössä on ponnisteltava kovemmin, jotta ihmiset voivat jatkossakin luottaa siihen, että demokratia, vakaus ja vapaus vallitsevat.

Terrorattackerna i Bryssel väckte bestörtning hos oss alla. Vi sörjer på deras vägnar som föll offer för det brutala våldet och på deras närståendes vägnar. Vår känsla av trygghet fick sig återigen en törn. Politikerna i de nationella parlamenten och inom det internationella samarbetet måste arbeta hårdare för att vi i framtiden ska kunna lita på att det råder demokrati, frihet och stabilitet.

Esitän eduskunnan puolesta surunvalittelut kaikille Brysselin iskujen uhrien omaisille ja läheisille sekä Belgian kansalle ja kaikille Belgiassa asuville.

På riksdagens vägnar framför jag kondoleanser till offrens familjer och närstående, till det belgiska folket och till alla som lever i Belgien.

Vi hedrar minnet av offren med en tyst minut.

Kunnioitamme minuutin hiljaisuudella uhrien muistoa.

Edustajat kuuntelivat muistosanoja seisten.

2.1. U-asiat

Valtioneuvosto on 17.3.2016 toimittanut eduskunnalle Euroopan unionin asiat U 13, 14/2016 vp, ja puhemies on lähettänyt ne käsiteltäviksi suureen valiokuntaan, jolle asiasta

U 13 lakivaliokunnan ja asiasta U 14 liikenne- ja viestintävaliokunnan on annettava lausunto.

3. Sari Multalan vapautuspyyntö sivistysvaliokunnan jäsenyydestä
Vapautuspyyntö VAP 7/2016 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 30.3.2016 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 30.3.2016 kello 11.

4. Sari Multalan vapautuspyyntö lakivaliokunnan jäsenyydestä
Vapautuspyyntö VAP 8/2016 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 30.3.2016 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 30.3.2016 kello 11.

5. Sari Multalan vapautuspyyntö ympäristövaliokunnan varajäsenyydestä
Vapautuspyyntö VAP 9/2016 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 30.3.2016 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 30.3.2016 kello 11.

6. Outi Mäkelän vapautuspyyntö suuren valiokunnan varajäsenyydestä
Vapautuspyyntö VAP 10/2016 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 30.3.2016 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 30.3.2016 kello 11.

7. Välikysymys korkeakoulutukseen ja opintotukeen kohdistuvista leikkauksista

Välikysymys VK 1/2016 vp

Välikysymyksen esittäminen

Puhemies Maria Lohela: Välikysymyksen esittämistä varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Edustaja Henriksson ja 67 muuta edustajaa ovat tehneet valtioneuvostolle välikysymyksen VK 1/2016 vp korkeakoulutukseen ja opintotukeen kohdistuvista leikkauksista. Annan nyt puheenvuoron välikysymyksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Anna-Maja Henriksson luki välikysymystekstin.

Työjärjestyksen mukaisesti välikysymys lähetettiin keskustelutta valtioneuvostolle vastattavaksi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle Metsähallituksen uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 132/2015 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 2/2016 vp

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

14.32 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelyssä oleva laki Metsähallituksesta parantui kyllä valiokuntakäsittelyssä jonkin verran. Mutta tässä salissa runsain mitoin tehdyt parannusehdotukset eivät menneet läpi ennen pääsiäistä olevassa käsittelyssä: lakiin jäi edelleen suuria ongelmia.

Vasemmistoliiton linja on johdonmukaisesti ollut, että valtion metsätaloutta on hoidettava jatkossakin vastuullisesti, avoimesti ja demokraattisesti eikä metsätalouden yhtiöittämistä tule tehdä. Olemme esittäneet vaihtoehtoja yhtiöittämiselle, mutta hallituspuolueet eivät ole halunneet ottaa näitä vaihtoehtoja tarkempaan käsittelyyn. Olemme edelleen vankkumattomasti sitä mieltä, että Metsähallituksen toiminnan järjestämiseksi olisi ollut toisenkinlainen ratkaisu.

Arvoisa rouva puhemies! Metsätalouspuolen yhtiöittämisen lisäksi suuri ongelma on niin sanottu kolmas tase-erä. Kolmas tase-erä mahdollistaa uusien alueiden ottamisen taloudellisen käytön piiriin ilman, että eduskunta tietää asiasta. Ilmeisesti hallituskin saisi tiedon vasta tilinpäätösvuoden päätyttyä. Kolmen M:n ministeriö saisi siis siirrellä alueita käyttötarkoituksesta toiseen lähes vapaasti.

Metsähallitus on paljon muutakin kuin pelkkä vihreän kullan vuolija. Talousmetsien ja kansallispuistojen lisäksi Metsähallitukselle kuuluu muita yleisiä yhteiskunnallisia vastuita. Oli hyvä, että valiokuntakäsittelyssä pystyttiin näitä vastuita tuomaan konkreettisesti

koskemaan myös tulevaa osakeyhtiötä, sillä esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden suojelu on todella tärkeää huomioida myös talousmetsissä. Metsähallituksessa työnantajana on valtio. Valtion työnantajana tulisi huolehtia henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin kehittämisen lisäksi myös esimerkiksi harmaan talouden torjunnasta omalla painavalla osallaan. Tällainen laajempi sosiaalinen vastuu kuuluisi Metsähallitukselle.

Arvoisa rouva puhemies! Välillä tuntuu, ettei hallitus itsekään tiedä, miksi tätä lakia täytyy puolustaa. (Välihuuto) Aluksi yhtiöittämistä perusteltiin EU:n kilpailuvaatimuksilla välihuudoista huolimatta, sitten hankintadirektiivin aikataululla. Olisi mielenkiintoista kuulla välihuudon lisäksi perustelu, miksi hallitus on niin lujasti tässä omassa uskossaan. Kun olemme osoittaneet yksi toisensa jälkeen nämä perustelut ontoiksi, ei hallituspuolueilla ole lopulta jäänyt muuta toteamusta kuin "tämä on paras tapa". Uskokoon, ken tahtoo. Niin kuin sanonnassakin sanotaan: "Luja oli, veljeni, uskosi, mutta et tuntenut rantakivien paikkoja." Ja näin tässä näyttää käyvän tälle hallitukselle. Mutta mikä paras tapa tämä on, kun valiokuntakuulemisissa lukuisat asiantuntijat esittivät korjausehdotuksia ja kansalaiset kirjoittivat ennätyssuuren adressin? Metsähallitus näyttää nyt olevan menossa päin honkia, ja laki täytyisi vielä kerran valmistella uudelleen.

Arvoisa rouva puhemies! Näillä lyhyillä perusteilla esitän, että eduskunta hylkää hallituksen esityksen Metsähallituksen uudelleenorganisointia koskevat lainsäädännöt.

14.37 **Mats Nylund r:** Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Jag är besviken över att riksdagen i sin första behandling av Forststyrelselagen inte utnyttjade möjligheten att förbättra samernas ställning som Europas enda ursprungsfolk. FN:s människorättskommitté konstaterade i sin rekommendation 2014 för Finland att samerna saknar befogenheter att delta och påverka i frågor av grundläggande betydelse för deras kultur och livsstil, inklusive frågor som gäller rätten till mark- och naturresurser, och att detta bör rättas till. Den uppmaningen klingade uppenbarligen för döva öron. Även grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande att stadganden gällande skötsel och nyttjande av statens land- och vattenområden inom samernas hembygdsområde ska förbättras samt att stadganden som förhindrar en försämring av samekulturen borde ingå i lagen.

Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnan ensimmäisessä käsittelyssä ei myöskään otettu huomioon hallitusohjelman linjausta, jossa sanotaan, että uudistetaan Metsähallituksen lainsäädäntö vastaamaan EU:n vaatimuksia ja selkeytetään sen johtamisjärjestelmä. Nykyinen esitys ei siis noudata hallitusohjelmaa, koska johtamisjärjestelmä on edelleen epäselvä, kuten monet asiantuntijat ovat huomauttaneet. Tähän asiaan ei myöskään saatu muutosta tai parannusta valiokunnan käsittelyssä. Siksi ehdotan, että eduskunta hyväksyy vastalauseen 2 mukaisen lausuman.

14.39 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Metsähallitus-lain käsittelyprosessi on ollut pitkä ja mielenkiintoinen. Lakia on veivattu monta vuotta, mutta silti eduskuntaan tuotiin lakiesitys, jota iso osa lausunnonantajista on kritisoinut.

Lain perusongelma on yhtiöittäminen. Myös saamelaispykälien poissaolo ja kolmannen tase-erän luominen herättävät perusteltua huolta. Herää kysymys, onko taustalla pyrkimyksenä riipiä nousevan biotalouden tarvitsema raaka-aine valtionmetsistä luonnon monimuotoisuuden ja virkistysarvojen kustannuksella. Toivottavasti ei. Tosiasia kuitenkin on, että EU ei vaadi Metsähallituksen metsäliiketoiminnan yhtiöittämistä. Yhtiöittäminen on

ongelma, sillä se siirtää hallinnointia kauemmas kansanvallan piiristä, vähentää avoimuutta ja pirstoo Metsähallitus-konsernia. Pelkona on myös talousintressien ylivalta maan ja metsien käytössä muiden tavoitteiden yli.

Kun metsäliiketoiminta ei todellisuudessa kilpaile markkinoilla, on kyseenalaista, onko yhtiön toiminnassa kilpailuneutraliteettiongelma. Ja vaikka tulkittaisiin, että Metsähallituksen rakennetta pitää muuttaa kilpailuneutraliteetin pohjalta, voitaisiin se tehdä hallituksen esitystä paremmin, esimerkiksi lailla ja asetuksilla perustettavan konkurssikelpoisen liikelaitoskokonaisuuden kautta tai Yle-tyyppisen erityisyhtiön kautta tai metsätalousliiketoiminnalla perustettavan itsenäisen julkisoikeudellisen laitoksen kautta.

Arvoisa puhemies! Valiokunta päätyi tekemään lakiesitykseen muutamia erittäin hyviä ja tarpeellisia muutoksia. Kiitos niistä. Nämä muutokset eivät kuitenkaan riitä, eivätkä ne poista sitä tosiasiaa, että tämä lakiesitys on susi. Näin ollen, arvoisa puhemies, esitän Metsähallituksen uudelleenorganisointia koskevaan lainsäädäntöön seuraavat kolme pöydällekin jaettua lausumaa.

1. lausuma kuuluu seuraavasti: "Eduskunta edellyttää, että Metsähallitusta ohjataan niin, että hankintasäännösten koko liikkumavara käytetään sen turvaamiseksi, että suomalaisten ja paikallisten yritysten sekä työntekijöiden osuus pysyy mahdollisimman suurena. Edellä mainittu koskee myös alihankintaurakoiden kokoa."

Esittämäni 2. lausuma: "Eduskunta edellyttää, että Metsähallituksen tuotto- ja tuloutustavoitetta kohtuullistetaan, jotta voidaan turvata yhteiskunnallisten velvoitteiden ja ekologisen kestävyyden toteutuminen ja ettei ylimitoitettu tuottotavoite johda maa-, metsä- ja vesiomaisuuden hallitsemattomaan myyntiin."

Esittämäni 3. lausuma: "Eduskunta edellyttää, että siirrot Luontopalveluiden taseen ja niin sanotun kolmannen taseen välillä tuodaan siirtohetkellä eduskunnan tiedoksi."

14.42 **Mikko Kärnä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pidän kyllä hivenen vastuuttomina näitä hylkäysesityksiä ja hämmästelen sitä, että ne ovat myös ristiriidassa näiden teidän tekemienne lausumien kanssa. Oletteko te todella valmiita nyt ottamaan sen riskin, että mikäli laki hylätään, niin tässä vaiheessa puukauppa ja korjuu jouduttaisiin avaamaan vapaalle kilpailulle, jolloin pahimmassa mahdollisessa tapauksessa esimerkiksi kiinalaismotot vyöryisivät sitten Suomen metsiin? Hämmästelen kyllä tällaista toimintatapaa.

On ihan asiallinen tämä keskustelunavaus siitä, mikä Metsähallituksen tulostavoite on. Totta kai siitä voidaan käydä rakentavaa keskustelua yhdessä, mutta missään tapauksessa se ei liity tähän varsinaiseen lakiesitykseen. Tällä lakiesityksellä nyt varmistetaan se, että puukauppa ja korjuu säilyvät kaikissa tilanteissa ja kaikissa olosuhteissa kansallisissa käsissä. Itse pidän tätä äärettömän tärkeänä.

14.43 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan tätä lain kiirettä on perusteltu huhtikuussa umpeutuvalla hankintadirektiivin takarajalla, ja siihen edellinenkin edustaja taisi viitata, kun pelotteli tällä, että tulee kilpailutuspakko. Kuitenkin tämä kiire ja tämä uhkailtu kilpailutuspakko ovat keinotekoisia, sillä vaikka Metsähallituksen metsätalousliiketoiminta yhtiöitettäisiin nyt esitetyllä muodolla, ei hankintadirektiivin mukaista käyttöoikeussopimusta tarvita eikä mitään kilpailutuspakkoa sinällään ole. Muualla Euroopassa hankintadirektiivin ei katsota mitenkään liittyvän valtion metsätalouteen. Ja vaikka yhtiö perustettaisiin, niin metsätalousyhtiön käyttöoikeudesta valtion mai-

hin voi käyttöoikeussopimuksen sijaan säätää lailla ja asetuksilla, jolloin uhka näistä ulkomaalaisten pakkokilpailutuksista on täysin keksitty.

Puhemies Maria Lohela: Pyydettyjä vastauspuheenvuoroja on useampia. Käydään ne kaikki läpi.

14.44 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän kyllä edustaja Kärnän esille tuoman, tätä lakia yltiöpäisesti puolustavan näkemyksen, mutta toivoisin, että voisitte tutustua eri valiokunnille annettuihin lausuntoihin, missä juuri kumotaan nämä teidän väittämänne. Edustaja Sarkkinen toi erittäin perustellusti esille, mitä valiokunnissa ovat asiantuntijat tästä asiasta sanoneet, ja siksi minä pidän kohtuuttomana ja vastuuttomana sitä, että edustaja viljelee täällä opposition lausumista virheellistä tietoa, jolle ei ole perusteita. Se on edustajan omaa tulkintaa. Minä uskon valiokunnassa asiantuntijoiden näkemyksiin ja perustan oman mielipiteeni ja näkemykseni niihin.

14.45 **Mikko Kärnä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olin useissa valiokuntien kokouksissa yhdessä edustaja Myllykosken kanssa, ja kyllä täytyy nyt hämmästellä, olemmeko me kuunnelleet näitä samoja asiantuntijoita. Siellä nimenomaan tuotiin esille, että mikäli me jatkaisimme nyt vanhalla mallilla emmekä toteuttaisi tätä yhtiöittämistä, niin me ottaisimme äärettömän suuria riskejä tämän asian kanssa. Itse näen, että tämä annettu lakiesitys nyt nimenomaan turvaa puukaupan ja korjuun säilymisen kaikissa tilanteissa ja kaikissa olosuhteissa kansallisissa käsissä. Ja hämmästelen edelleen tätä, että vasemmisto näyttää olevan valmis pelaamaan tällaista uhkapeliä meidän kansallisomaisuudellamme. Se ei minun mielestäni ole vastuullista laisinkaan.

14.46 **Harry Wallin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tässä keskusta esittää nyt kaikkien aikojen takinkääntöä. Kun muistelen viime kautta, niin te ankarasti vastustitte Metsähallituksen yhtiöittämistä ja piditte tärkeänä, että se pidetään yhtenäisenä ja nykytilassaan. Ja nyt te täällä olette hallituksen panttivankina, edustaja Kärnä, ja pelottelette Lapin kansalaisia sillä, että tulevat kiinalaiset, jotka vievät maat. Totuus on se, että mitään ei tarvitsisi muuttaa EU:n pakottamana. Mikään muu EU-maa ei ole yhtiöittämässä metsähallitustoimintaansa. Te viljelette tätä pelottelutaktiikkaa peittääksenne sen, että te olette epäonnistuneet tässä asiassa.

14.46 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En lähde nyt tässä kiistelemään siitä, olemmeko kuunnelleet joillakin tavoilla harkitusti toisin. Onneksi minä luotan siihen, että dokumentit ovat säilyneet ja ovat siellä mietinnössä mukana, että ne voidaan sieltä kyllä tarkastaa. On professoreita, jotka ovat sanoneet, että tällaiseen ei ole tarvetta — en lähde kyseenalaistamaan tohtoriksi aiheesta väitelleen asiantuntijan osaamista tässä kysymyksessä ja sen vuoksi pitäydyn kyllä kannassani siinä, että nämä edustaja Sarkkisen erittäin hyvin perustellut ja esiin tuomat argumentit ovat kestävämpiä kuin se arvio, minkä ehkä joku yksittäinen kansanedustaja voi saada harkitusti, vain oman näkemyksensä mukaisesti, näistä lausumista irti.

14.47 **Eeva-Maria Maijala kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin täällä myös viime vaalikaudella ja lappilaisena kansanedustajana vastustin tätä asiaa, mutta tilan-

ne on mennyt siitä eteenpäin. Silloin perusteltiin asiaa Destia-tapauksella ja vastaavilla kuvioilla. Nyt on kyse hankintadirektiivin asiasta, joka tulee nyt voimaan 16. päivä huhtikuuta ja jonka mukaan on toimittava.

Olemme keskustelleet meidän ryhmässä tästä asiasta hyvin paljon. Olemme miettineet, mikä on riskin mahdollisuus, mikä on riskitilannearvio tässä asiassa, että miten voi käydä. Meille on ollut kaikkein tärkeintä, että Metsähallituksen olotila säilyy nykytilassa mahdollisimman paljon, ja tämä tulee täällä esitetyllä muodolla pysymään mahdollisimman lähellä nykytilaa, ettei juuri kukaan tule huomaamaan mitään muutosta tässä Metsähallituksen toiminnassa. Näin ollen minä uskon, että me tällä pääsemme parhaiten eteenpäin emmekä riskeeraa sitä, että jos tässä jotain kuitenkin tulisi tapahtumaan muuta.

14.48 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmettelen näitä edustaja Kärnän syytöksiä vastuuttomuudesta. Vastuuttomuus on pikemminkin hallitusryhmien puolella. Jos nyt todellakin pitäisi paikkansa se, että EU:n kilpailulainsäädäntö edellyttää tätä hakutoiminnan yhtiöittämistä — väite, mihin sinänsä on löydettävissä ihan järkeviäkin perusteluja mutta joka ei sinänsä ole ongelmaton sekään — niin sitten siihen samaan lakiesitykseen ympätään vino pino aivan muita asioita Metsähallituksen luontopalvelujen aseman ja ympäristöministeriön ohjausvallan heikentämisestä ja muun muassa sellaisia asioita, jotka käytännössä heikentävät saamelaisten oikeuksien puolustamista nykytilasta. Jos pitäisitte tätä EU:n kilpailulainsäädännöllä perustelemaanne asiaa välttämättömänä, niin miksi hallitus ei ole tuonut sitä sellaisenaan eduskuntaan, miksi se on ympätty isoon liutaan muita asioita, (Puhemies koputtaa) joiden tiedätte herättävän suurta vastustusta?

14.50 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituspuolueet ovat hyvin pitkälle itse kehittäneet tämän kilpailuttamisongelman. Kun yhtiöitetään, niin tällöin hankintalaki koskee, EU:n käyttöoikeusdirektiivi koskee, ja silloin on tehtävä nämä ratkaisut. Mutta jos ei yhtiöitetä, niin meillä olisi täysin toisenlainen mahdollisuus. Me olemme omassa vastalauseessamme esittäneet vaihtoehdon muun muassa konkurssilainsäädäntöä kehittämällä, ja näitä vaihtoehtoja me olemme peränneet koko lainvalmistelun ajan. Mutta missään vaiheessa eivät hallituspuolueet ole paneutuneet kunnolla vaihtoehtojen esittämiseen. Te olette ajaneet tätä yhtiöittämistä, ja yhtiöittämisen seurauksena on pakko soveltaa tätä käyttöoikeusdirektiiviä. Tämä on noidankehä, johon te olette tämän ajaneet.

Mutta minua, puhemies, kiinnostaa se, että kun täällä ennen pääsiäistaukoa äänestettiin, niin osa hallituspuolueitten edustajista pidättäytyi äänestämästä tai äänesti tyhjää. Miten nyt hallituspuolueet aikovat käyttäytyä? Aiotteko te vaatia omasta ryhmästänne itsellenne erivapaudet, kun tässä tällä viikolla vielä hylkäämisestä äänestetään? Kuinka hallituspuolueet nyt käyttäytyvät, pysyvätkö he tämän esityksensä takana?

14.51 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä vaikuttaa siltä, että tämä keskustapuolueen hätä on nyt suuri, kun pitää viljellä katteettomia uhkakuvia ja mennä EU:n selän taakse piiloon. On esitettävä kysymys, miksi lainvalmistelussa ei ole notifioitu tätä esitettyä yhtiörakennetta EU:ssa. Se olisi voitu tehdä, ja se olisi pitänyt tehdä. On hieman erikoista, että mikään muu maa ei koe tällaista pakkoa ja uhkaa, mitä keskustan edustajat täällä esittävät.

Tässä täytyy aikaisempia puheenvuoroja sen verran vielä ehkäpä täsmentää, että vaikka yhtiö perustettaisiinkin, niin asiantuntijoiden mukaan metsätalousyhtiön käyttöoikeudesta valtion maihin voi käyttöoikeussopimuksen sijaan säätää lailla ja asetuksilla. Eli vaikka Metsähallituksen metsätalousliiketoiminta yhtiöitetään, ei tämä hankintadirektiivi silti ole pakottava, vaan sen sijaan voitaisiin lailla ja asetuksilla antaa käyttöoikeus perustettavalle yhtiölle.

14.52 **Timo V. Korhonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En osaa tässä lähteä syyttelemään ketään, osaan vain arvioida omalta kannaltani tätä lain tarpeellisuutta ja lain muutoksen tarpeellisuutta.

Ensinnäkin tietysti pitää muistaa se, että missään muussa EU-maassa ei ole samankaltaista metsätaloutta kuin Suomessa Metsähallituksen kautta, ja se tuo meille omat erityistarpeet. Tämän lain tarpeesta on erilaisia arvioita. Itse en ole valmis ottamaan sitä riskiä, mitä EU-säädökset, mukaan lukien EU-hankintadirektiivi, tulisivat kenties mahdollistamaan, eli minun lähtökohtani tässä on tavallaan tämä riskin minimointi.

Toisaalta sen, että nyt valittiin osakeyhtiömalli, minä ymmärrän sillä tavalla, että tämän kautta sitten valtion maa- ja vesialueet muodostavat kokonaisuuden, jota on tarkoituksenmukaista ja järkevää hoitaa yhdessä organisaatiossa. Osakeyhtiömalli oli poliittinen ratkaisu, mutta itse näen sen järkevänä tämän kokonaisuuden näkökulmasta.

14.53 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Hassi toi omassa puheenvuorossaan esiin, itse tästä yhtiöittämiskysymyksestä voi esittää perusteltuja juridisia argumentteja puolesta ja vastaan. Yhdyn edustaja Hassin puheenvuoroon myös siinä mielessä, että tämä yhtiöittämiskysymys ei millään tapaa ole täysin ongelmaton.

Mutta ihmettelen näitä muita lakiin tulleita muutoksia, kun jatkuvasti on puhuttu, että mikään ei muutu tai juuri mikään ei muutu. Jos juuri mikään ei muutu, niin mistä ihmeestä tämä kolmas tase-erä tänne on syntynyt, miksi sitä välttämättä tarvitaan? Tähän olen yrittänyt kysyä monta kertaa ihan kasvotustenkin muun muassa keskustan kansanedustajilta vastauksia ja mitään vastausta en ole tähän mennessä saanut siihen: mistä tämä kolmas tase-erä tähän lakiesitykseen on tullut, ja mihin ihmiseen sitä tarvitaan? Varmaan syy siihen, että vastausta en ole saanut tähän mennessä, on se, että tähän ei ole olemassa mitään vastausta.

14.54 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jatkan samasta aiheesta kuin edustaja Aalto tässä edellä. Jos puhutaan vastuuttomuudesta, niin lainsäädäntötyössä minusta yksi vastuuttomuuden piirre on se, jos lakimuutosesitystä ei osata kunnolla perustella. Ja tässä Metsähallitus-lain uudistuksessa, jonka alkuperäisenä tarkoituksena on ollut tämä kilpailulainsäädännön noudattaminen, se alkuperäinen tarkoitus on kyllä aika lailla hämärtynyt, kun lakiesityspakettiin on todellakin tuotu hyvin paljon muita elementtejä kuin mitä liittyy yhtiöittämiseen tai EU:n kilpailulainsäädäntöön, josta todella voi olla perusteltuja argumentteja puolesta ja vastaan. Itse olen sillä vastapuolelle kallistuneella suunnalla. Sanoisin, että jos esitetään satojen hehtaarien, jopa miljoonien hehtaarien muutoksia Metsähallituksen eri taseisiin, esitetään uusia taseita ja monenlaisia muutoksia ja perustelut ovat täysin poliittisia, eivät asiaperusteisia tai mistään muusta tarpeesta lähteviä, niin se on vastuuttomuutta.

14.55 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vähissä ovat tässä salissa tämän lain puolustajat. Kuten täällä on kuultu, ensin tässä asiassa piilouduttiin EU:n selän taakse, joka peruste osoittautui kestämättömäksi, ja sen jälkeen kun piti jotakin keksiä, niin keksittiin tämä hankintadirektiivi, joka tulee huhtikuun puolessavälissä voimaan, mutta tämän hankintadirektiivin mukaista käyttöoikeutta ei tarvita, eikä se edes liity valtion metsätalouteen.

Ihmetystä herättää se, että perussuomalaiset ja keskustalaiset vastustivat samaista esitystä viime kaudella ja nyt seisovat sen takana, ja tähän ei ole kyllä perusteluja kuultu ja tuskin kuullaankaan. Ei voi tulla muuhun lopputulemaan kuin siihen, minkä Lapin maakuntajohtaja Mika Riipi tänään aviisissa sanoikin ääneen: Metsähallitus-lain uudistaminen vietiin loppuun eräänlaisena symbolina virkamiesvallasta tässä maassa. Näinkö me näitä asioita haluamme luottamusmiehinä vietävän eteenpäin?

14.56 **Mikko Kärnä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin muistuttaa kaikkia edustajia, että kyseessä nyt ei kuitenkaan ole se sama lakiesitys, joka täällä aiemmin hylättiin, vaan tässä on kyllä merkittäviä eroavaisuuksia siihen, mitä edellinen hallitus yritti ajaa läpi.

Mitä tulee tähän kolmanteen taseeseen, niin täällä on useasti todettu, että se selkiyttää ainoastaan tätä tilannetta: sinne siirretään sellaisia alueita, joilla ei ole liiketaloudellista käyttöä, mutta niillä ei myöskään ole suojelullista merkitystä. Ja mikäli näitä alueita sitten tuottovaateen alle siirrettäisiin, niin mekanismi on täysin sama kuin nykyäänkin: se tehdään ainoastaan eduskunnan päätöksellä.

On tietysti ihan ilahduttavaa kuulla, että vihreiden eduskuntaryhmässä on pohdittu tätä asiaa ja ymmärretään, että kyllä, tälle yhtiöittämiselle on myös olemassa erittäin vahvoja juridisia perusteluita. Totta kai me voimme täällä olla erimielisiä, mutta itse näen, että tällä ratkaisulla nyt turvataan parhaalla mahdollisella tavalla puukaupan ja -korjuun säilyminen kansallisissa käsissä, nyt ja tulevaisuudessa.

14.57 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin, vihreässä eduskuntaryhmässä on todellakin pohdittu tätä koko lakiesitystä, ei vain yhtiöittämistä. Vihreän eduskuntaryhmän toimesta on jopa tehty useita pykälämuutosesityksiä tämän lakiesityksen ensimmäisessä käsittelyssä.

Te, edustaja Kärnä, väititte, että nämä pykälämuutosesitykseni eivät olisi kaikilta osin oikeudellisia. Tein siitä kyllä sen johtopäätöksen, että ette ole edes lukenut niitä pykälämuutosesityksiä. Sellaista väitettä en ole kuullut valiokuntakäsittelyssä enkä yhdenkään asiantuntijan suusta, minkä perusteella nämä esitykset tein.

14.58 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eihän tätä voi kuin ihmetellä, että keskustan edustajat täällä kynsin ja hampain puolustavat tätä lakiesitystä, vaikka julkisuudessa olleiden tietojen mukaan te itse vielä toitte viime hetkellä maa- ja metsätalousvaliokuntaan merkittäviä muutosesityksiä, mikä kyllä kertoo siitä, että ei tässä kovin suurta sitoutumista hallituspuolueiden sisälläkään tähän lakiesitykseen ole. Lisäksi talousvaliokunta antoi melko kriittisen lausunnon, ja viime kaudella keskusta vastusti esitettyä yhtiöittämistä erittäin paljon. Kyllä kun tässä erittäin voimakasta kritiikkiä on pitkin matkaa myös hallituspuolueista tullut mutta nyt täällä sitten esitystä kovasti puolustetaan, niin onhan tämä ihmeellistä. Myös hallituspuolueiden parista on muutenkin tullut kri-

tiikkiä, esimerkiksi kokoomuslainen europarlamentaarikko, entinen ympäristöministeri Sirpa Pietikäinen on esittänyt huolensa tästä lakiesityksestä.

14.59 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä arvostan edustaja Korhosen omaa perusteltua näkemystä siitä, miksi hän on nyt eri mieltä kuin viime kaudella. Arvo sinällään; se on poliittinen ratkaisu, joka tehtiin ehkä sillä riskiperusteella, mikä nyt ei ole kylläkään perusteltu riskiperuste. Mutta siitä huolimatta, politiikka on tällaista, mieli muuttuu. Valitettavaa tässä on, että kun tämä viime kaudella oli hallituksen esityksenä, niin jo silloiset hallituspuolueet, vasemmistoliitto ja sosialidemokraatit, yhdessä tuumin oppositiopuolueiden, perussuomalaisten ja keskustalaisten, kanssa pystyivät pysäyttämään tämän ja ministeri Orpo teki sen päätöksen, että tätä valmistelua ei viedä eteenpäin.

Mutta, edustaja Kärnä, kyllä on niin, että kolmannesta taseesta voidaan myydä niin, että sieltä tulee tuottoa, ja tässä kohtaa asia siis muuttuu nykytilanteesta.

15.00 **Harry Wallin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Juuri näin, niin kuin edustaja Myllykoski totesi, tämä historia on: viime kaudella asia vedettiin pois eduskunnan käsittelystä juuri sen takia, että oppositio yhtenäisesti, sosialidemokraatit ja vasemmistoliitto eivät kannattaneet yhtiöittämistä ja ministeri Orpo veti sen pois. Myöntäkää nyt rehellisesti, että kun te kävitte näitä Sipilän hallitusneuvotteluja, kokoomus edellytti Metsähallituksen yhtiöittämistä ja te siihen suostuitte sen takia, että nämä Luontopalvelut heikennettiin. Se on se totuus. Ei mikään ole käytännössä muuttunut, mutta te myitte nahkanne siinä hallitusneuvottelussa ja nyt te selitätte ja uhkailette Lapin kansalaisia sillä, että kiinalaiset tulevat ja vievät teidän maanne.

Edellinen keskustan ryhmäpuheenjohtaja Tiilikainen ensimmäisessä käsittelyssä täällä myönsi täysin, kun edustaja Lindtman luki puheenvuoronsa, että se pitää paikkansa. Keskustan ryhmä yksimielisesti vastusti, ja mikään tässä esityksessä ei ole muuten muuttunut paitsi se, että Luontopalveluiden asemaa on heikennetty.

15.01 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä se juuri näin on kuten edustaja Harry Wallin tässä sanoi. Tässä lakiesityksessä on kysymys paljon muustakin kuin pelkästään metsätalouslliiketoimintojen yhtiöittämisestä, jota hallituspuolueet nyt vievät eteenpäin, toisin kuin viime kaudella oppositiossa ollessaan.

Mutta tähän on tuotu nyt myös tämä hämärä kolmas tase. Ei vielä tähän päivään mennessäkään ole avautunut se, minkä takia tarvitaan tällainen kolmas tase peruspääoman ja luonnonsuojelupääoman välille. Se avaa väistämättä sen kysymyksen, sen mahdollisuuden, että näillä kolmanteen taseeseen siirrettävillä alueilla ryhdytään myöhemmin tekemään raakaa bisnestä. Miten käy sitten luontoarvojen? Miten käy Luontopalveluiden? Miten näitä tasesiirtoja tehdään? Tässä on niin monia kysymysmerkkejä, että olisi ollut järkevää jatkaa tällä tällä hetkellä hyvin toimivalla kahden taseen järjestelmällä: selkeällä järjestelmällä, jossa meillä on toisaalta peruspääoma ja sille tuottovaade ja toisaalta julkiset hallintotehtävät, Luontopalvelut, jotka vastaavat luonnonsuojelutehtävistä. Tämä on kansalaisten mielestä selkeää, mutta nyt tämä kolmas tase sotkee tätä ja jää vain se kysymys, että miksi.

15.02 **Mikko Kärnä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä kerran tästä kolmannesta taseesta. Päinvastoin, tämä selkiyttää sitä nykytilannetta, ja mitä tulee niihin tasesiirtojen mekanismeihin, mikäli sieltä siirretään joitakin alueita tuottovaateen alle, niin aivan kuten nykyäänkin: eduskunta päättää siitä. Siinä mekanismissa ei ole tapahtumassa minkäänlaista muutosta suhteessa tähän nykytilaan.

Palaan myös vielä näihin saamelaisten oikeuksiin, joita on täällä nostettu esille. On esitetty väitteitä, että saamelaisten oikeuksia oltaisiin heikentämässä tällä lainsäädännöllä. Sellainen väittämä ei pidä paikkaansa. Saamelaisten oikeudet säilytetään täsmälleen samalla tasolla kuin nykyiselläänkin. Saamelaisten oikeudet huomioidaan yhteiskunnallisissa velvoitteissa, jotka koskevat yhtiötä, ja ne koskettavat koko Metsähallitus-konsernia. Tämän lisäksi niitä vielä vahvennetaan näillä Ylä-Lappiin perustettavilla kuntakohtaisilla neuvottelukunnilla.

15.03 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On aivan totta, että kolmannella taseella ei ole tuottovaatimusta. Mutta Metsähallituksen talouspuoli jatkossa päättää, miten ja kuinka paljon tuottoa näiltä alueilta otetaan. Näin ollen ei pysty ymmärtämään, miten tämän harmaan vyöhykkeen luominen, tämmöisen välimuodon luominen, millään tapaa selkeyttää asiaa. Päinvastoin, se muodostaa siitä yhä enemmän epäselkeän, harmaan vyöhykkeen.

15.04 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä luonnon kannalta ongelmallisinta tässä esityksessä on tämä kolmiosainen taloudenpidon rakenne ja tämä kolmas tase. Nyt laajoja maa- ja vesialueita ollaan siirtämässä taloudellisen voiton tavoittelun piiriin, ja tieto näiden maiden käytöstä ei olisi avoimesti kansalaisten ja eduskunnan käytettävissä. Kyseessä ovat meille kaikille tärkeät ulkoilu- ja retkeilyalueet, ja niiden alistaminen taloudellisen voiton tavoittelulle on kyllä uhka luontoarvoille. Uskon kyllä, että edustaja Kärnäkin tämän asian tiedostaa, että nyt tässä luodaan harmaa alue bisnestoiminnan ja luonnonsuojelun välille ja avataan se mahdollisuus, että näillä retkeilyalueilla ryhdytään rahastamaan.

Tähän esitykseen jäi myös tämä johtamisongelma, eli hallitusohjelman kirjauskaan ei kyllä tältä osin tavoittanut tätä oikeaa suuntaa, että pyritään tätä johtamisjärjestelmää selkeyttämään, vaan kävi päinvastoin, ja olisin kyllä suonut, että tämä asia olisi korjaantunut.

15.05 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joissakin puheenvuoroissa on sanottu, että se, mikä jää käteen tästä laista, on se, että Metsähallituksen luontopalveluja heikennetään, ja tämä on nimenomaan se, joka sai keskustan mukaan tähän hankkeeseen. Sehän tapahtuu sen mekanismin kautta, joka täällä on jo useampaan kertaan sanottu, eli Luontopalvelujen taseesta voidaan siirtää tänne kolmanteen taseeseen hallituksen päätöksellä, ja kun Luontopalveluita ohjataan ympäristöministeriöstä ja sitten taas kolmatta tasetta hallitaan Metsähallituksen hallituksesta käsin, niin tämä on se mekanismi, joka aiheuttaa tätä epävarmuutta siitä, mihin loppujen lopuksi pitkänkin ajan kuluessa tullaan näitä kolmanteen taseeseen tehtyjä siirtoja käyttämään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä lähtökohtaisesti puheenvuorot edustajille Hassi, Salolainen ja Halmeenpää, kaikki siis pyyntöjärjestyksen

mukaisesti. Jos vielä jotain tulenpalavaa tulee, niin kuin valiokunnan puheenjohtajalle, niin hän saa sitten vielä. — Nämä puheenvuorot siis, ja nyt edustaja Hassi.

15.06 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kärnä ja moni muukin on toistellut sitä, että saamelaisten asema pysyy entisellään. Saamelaisia koskevat lakipykälät pysyvätkin entisellään, mutta saamelaisten perinteisten elinkeinojen eli käytännössä poronhoidon maiden isäntä muuttuu. Tällä hetkellä se isäntä on Metsähallituksen luontopalvelut, mutta tämän kolmannen taseen myötä se tulee olemaan Metsähallituksen liiketalousjohto. Ja kaikki, jotka näitä asioita ovat vuosien varrella seuranneet, tietävät, että Metsähallituksen hakkuutoiminnan ja liiketalousjohdon välit saamelaisten kanssa ovat paljon huonommat kuin Metsähallituksen luontopuolen. Eli käytännössä tämä kokonaisuus, minkä tämä laki sisältää, tulee kyllä heikentämään saamelaisten elämää, ja sen takia on erittäin paha asia, että hallituspuolueet eivät ole hyväksyneet tähän lakiin sitä, mikä on monessa muussa laissa, eli pykälää, joka kieltäisi heikentämästä saamelaisten asemaa ja saamelaisten perinteisten elinkeinojen mahdollisuuksia.

15.08 **Pertti Salolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole ollut valiokunnassa käsittelemässä tätä asiaa, mutta tässä on piirteitä, jotka hämmästyttävät minua, enkä ole saanut niihin tyydyttävää vastausta tämän debatin aikana enkä aikaisemminkaan, vaikka olen yrittänyt perehtyä tähän hyvinkin perusteellisesti.

Ensinnäkin, miksi oli tarpeen tämä hämäysoperaatio tehdä EU:n avulla — sillä tavalla, että EU olisi tätä välttämättä edellyttänyt? Näinhän ei ymmärtääkseni ole asian laita, EU ei ole tällaista välttämättä meiltä edellyttänyt, vaan muitakin järjestelyjä olisi voitu tehdä. Miksi se oli siis tarpeen?

Toinen seikka on se, että miksi tämä kolmas tase täytyy tehdä, jos ei sillä haluta operoida jollakin ihmeellisellä tavalla joskus tulevaisuudessa. On aivan turhaa tehdä tällaista, koska tällä tavalla halutaan vain tämmöinen löyhä alue, harmaa alue sinne, missä on helpompi operoida, muun muassa luonnonsuojeluhengen vastaisesti.

Tällä tavalla tämä on minun arvojeni vastainen laki, tämä muutos, enkä tule äänestämään tämän puolesta.

15.09 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Salolainen esitti keskeisen kysymyksen koskien kolmatta tasetta. Vastausta vain emme ole saaneet missään käsittelyn vaiheessa. Jos kolmannen taseen tarkoitus olisi selkiyttää Metsähallituksen alueiden käyttöä ja sitä taseen jakoa, niin kolmannen taseen määrittelyn pitäisi olla selkeä, mutta sitähän se ei ole.

Kolmanteen taseeseen piti käsittääkseni sisällyttää ne maa- ja vesialueet, jotka eivät ole tiukasti suojeltuja mutta jotka eivät ole selkeästi talouskäytön piirissä. Näin ei kuitenkaan tapahtunut. Bisnespuolelle liiketalouden taseeseen siirrettiin muun muassa 40 000 hehtaaria Ylä-Lapin virkistysmetsiä. Eivät ne sinne bisnespuolelle tämän logiikan mukaan kuuluisi.

On lisäksi virheellistä väittää tämän lakiesityksen parantavan saamelaisten asemaa. Paitsi että näitten aluesiirtojen vuoksi se heikkenee, se ei kylläkään parane saamelaisalueen kuntiin perustettavilla neuvottelukunnilla, joissa saamelaiset eivät ole enemmistönä vaan vähemmistönä.

15.10 **Jari Leppä kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Täällä on ihmeellisiä sanamuotoja käytetty: hämäysoperaatio, väärinkäytökset. Nyt minä haluaisin kyllä kysyä, mitä väärinkäytöksiä esimerkiksi edustaja Ojala-Niemelä tarkoitti. Mitä väärinkäytöksiä... (Johanna Ojala-Niemelä: En ole puhunut mitään väärinkäytöksistä!) — Juuri äsken sanoitte "väärinkäytöksiä", tätä sanaa käytitte. Haluan siihen selvyyden. Mitä ovat ne väärinkäytökset, mitä tapahtuu? Hämäysoperaatioita — mikä hämäysoperaatio tässä on käynnissä?

Me olemme varmistamassa sen, että Metsähallitus pystyy toimimaan yhtenä kokonaisuutena, kunnioittamaan niin luontoa, saamelaisten oikeuksia kuin myöskin harjoittamaan liiketoimintaa. Sillä halutaan varmistaa se. Minusta se on erittäin tervetullut ja hyvä asia.

Mitä tulee tähän kolmanteen taseeseen, moneen kertaan on vastattu, miksi se halutaan muodostaa: siksi, että nyt me elämme harmaalla alueella. Nyt siellä hakkaa myöskin Luontopalvelut niiden luonnonhoitosuunnitelmien mukaan, jotka on yhdessä laadittu. Jatkossa sen tekee liiketoimintapuoli nykyisten luonnonhoitosuunnitelmien mukaisella tavalla. Eli mikään ei muutu. Ja tämä selkiinnyttää niin, että sen hakkuutoiminnan tekee vain ja ainoastaan liiketoimintapuoli. Siksi tämä vahvistaa luonnonhoitopuolta ja viranomaistoimintaa siellä, kun on selkeä työnjako luonnonhoidon ja liiketoiminnan puolella. Tämä on ehdottomasti selkeyttävä vaikutus, ei hämäävä.

15.11 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ihan hyvä, että asioita käsitellään näin avoimesti ja saamme lausua mielipiteemme. Se on suuri arvo sinänsä.

Tämäkin laki lähti näistä kilpailuneutraliteettiasioista. Sitä en minä pysty sanomaan, mikä on Euroopan unionin komission kanta tähän kilpailuneutraliteettiasiaan. Tosin sillä tässä maassa kyllä raakasti ratsastetaan ja uhkaillaan, että komissio puuttuu siihen ja tähän ja tuohon, mikä on hyvin murheellista sinänsä. Aikoinaan käytettiin Moskovan korttia, nyt käytetään Brysselin korttia, mikä on demokratian kannalta minusta aika uskomaton juttu. Esimerkiksi Natura-asiasta pyydettiin ennakkopäätöksiä komission tuomioistuimelta, mutta korkein hallinto-oikeus ja Pekka Hallberg estivät sen, vaikka siinä olisi ollut aito mahdollisuus hoitaa asia tyylikkäästi ja saada ennakkopäätös, niin kuin tulisi toimiakin, jolloin se olisi kaikille avoin ja yhteisöoikeuden kannalta myös meidän kannaltamme turvallinen vaihtoehto. Mutta eihän se vihreille sopinut, että voitaisiin tämmöinen asia tehdä.

Mitä tulee edustaja Salolaisen kantaan siihen, että tehdään luonnonsuojelulla niin tai näin, niin toivotan Pertti Salolaisen tervetulleeksi Ilomantsiin tutustumaan, mitä on valtion mailla tehty luonnonsuojelutoimenpiteinä: puita kaadettu, räjäytelty ja särjetty teitä ja hakattu metsiä nurin happanemaan. (Puhemies koputtaa) Jos tämä on luonnonsuojelua, siitä olemme edustaja Salolaisen kanssa hieman eri mieltä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrymme puhujalistaan.

15.13 **Harry Wallin sd:** Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Myllykosken tekemää hylkäysesitystä koskien näitä lakiesityksiä.

15.13 **Tytti Tuppurainen sd:** Arvoisa puhemies! SDP:n mielestä laki Metsähallituksesta on kokonaisuudessaan valmisteltava uudelleen. Me kannatamme tehtyä hylkäysesitystä, kuten edustaja Wallin tässä sanoi — ja perustelut ovat kyllä olemassa, niitä ei ole kyetty tässä kumoamaan.

Me emme ensinnäkään kannata tätä esitystä laiksi erillisestä metsätalousyhtiöstä Metsähallitukseen. Meidän mielestämme nämä EU:n vaatimat asiat voidaan järjestää muutenkin kuin yhtiöittämällä. Ja näyttää kyllä pahasti siltä, että hallitus on itse luonut tämän kilpailuttamispeikon, koska jos yhtiö muodostetaan, niin tällöin on noudatettava hankintadirektiiviä, tällöin EU:n käyttöoikeusdirektiivi pätee, mutta jos ei yhtiöitetä, jos asiat hoidetaan toisin, niin tätä ei ole. Tämä on kotikutoinen ongelma, eikä missään vaiheessa tätä ole niin perin juurin tutkittu, etteikö se johtopäätös olisi voimassa, että yhtiöittämistä ei ole pakko tehdä.

Me myöskin kyseenalaistamme tämän kolmannen taseen. Sen on kyseenalaistanut täällä muun muassa kokenut Pertti Salolainen aivan oikein perustein. Kyllä se luo sen epäilyksen, että aikanaan tullaan siirtämään sieltä Luontopalveluitten alaisesta taseesta maita ja vesialueita tähän niin sanottuun kolmanteen taseeseen tai sieltä kolmannesta taseesta edelleen tähän tuottovaateen alaiseen pääomaan. Ja tämä koko järjestelmä menee sekaisin, koska on juuri näin, niin kuin edustaja Myller täällä totesi, että ympäristöministeriöstä hallinnoidaan Luontopalveluita, mutta tämä kolmas tase ja tuottovaade kuuluvat sinne Metsähallituksen hallitukseen ja sitä kautta väistämättä kovemman bisneslogiikan piiriin. Ja tämä on riski: tämä uhkaa jokamiehenoikeuksia, tämä uhkaa kalastusoikeuksia, metsästysoikeuksia, kaikkia niitä virkistysnäkökulmia, jotka ovat suomalaisille tärkeitä.

Tästä tullaan tähän johtamisjärjestelmään, joka on kolmas syy, millä me tätä lakiesitystä kritisoimme. Kyllä johtamisjärjestelmää pitää selkeyttää, mutta on epärealistista kuvitella, että Metsähallituksessa voisi kuulua vain maa- ja metsätalousministeriön ääni. Luontopalveluita hallinnoi ympäristöministeriö, ja me haluamme, että ympäristöministeriön ääni myös Metsähallituksessa kuuluu.

Ei tästä, puhemies, muuta käteen jää kuin se, että laki on valmisteltava uudelleen.

15.15 **Riitta Myller sd:** Arvoisa puhemies! Tämän lain käsittelyn aikana on vahvistunut se käsitys, että ne perustelut, joita hallitus tästä laista on esittänyt, ovat erittäin ongelmallisia. Myöskin on käynyt ilmi, että myöskään hallituspuolueitten kansanedustajat eivät pysty perustelemaan tätä hallituksen esitystä, paitsi sillä, että se on poliittisesti tarkoituksenmukainen. Mielestäni silloin pitääkin keskustella siitä, mikä tässä on nimenomaan sitä poliittista tarkoituksenmukaisuutta, ja kyllä se, mikä jää käteen, on se, että tätä kautta halutaan Metsähallituksen luontopalveluja heikentää ja myöskin heikentää ympäristöministeriön ohjausta Metsähallituksen sisällä.

On ollut äärimmäisen hyvä tämä järjestelmä, joka Suomessa on tällä hetkellä ollut. Myöskin metsätalouspuolen sisällä on voitu yhteensovittaa retkeily, luonnonsuojelu ja metsätaloustarpeita ja tällä tavalla varmistaa se, että esimerkiksi luontomatkailulle on ollut riittävän hyvät edellytykset. Ja tässä onkin se, mitä luontomatkailuyritykset nimenomaan pelkäävät: ne pelkäävät sitä tulevaisuutta, jolloin otetaan käyttöön tämä kolmas tase, jota hallinnoidaan siis tuolta Metsähallituksen hallituksesta eli täältä bisnespuolelta. Nykyinen toiminta, jota nämä luontoyrittäjät ovat tehneet yhteistyössä Luontopalvelujen kanssa, on sujunut erittäin hyvin. Ja täytyy muistaa myös se, että metsätalous on Suomelle tärkeä, biotalous on Suomelle tärkeä, mutta biotalous on muutakin kuin pelkkää metsätaloutta, (Puhemies koputtaa) se on myöskin Luontopalveluja.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt olisi 2 minuuttia mennyt, ja edustaja näyttää lopettavan. — Siis seuraavana edustaja Hassi.

15.17 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Tätä lakia on tässäkin istunnossa perusteltu EU:n kilpailulainsäädännöllä, mutta se on lähinnä kulissi, jonka takana tehdään muutoksia, joita vihreät vastustavat, ja siksi tulemmekin lain lopullisessa äänestyksessä kannattamaan hylkäysehdotusta.

Tämä laki heikentää Metsähallituksen luontopalvelujen asemaa ja ympäristöministeriön ohjausta. Keskeisin näistä heikennyksistä on tässä jo mainittu kolmas tase, jolla on täysin epäselvät perustelut ja joka on myöskin lakiteknisesti toteutettu hyvin kyseenalaisella tavalla, kun se ei ole pykälissä vaan ainoastaan perusteluissa. Ainoa perustelu, minkä ympäristövaliokunnan kokouksissa asiantuntijoilta olen tämän kolmannen taseen perustamiselle saanut, on maa- ja metsätalousministeriön lainvalmistelijan toteamus, että tällä halutaan helpottaa näiden kolmanteen taseeseen siirtyvien alueiden taloudellista heikentämistä.

Kuten jo olen todennut, tämän kolmannen taseen perustaminen käytännössä heikentää saamelaisten asemaa, koska Ylä-Lapin saamelaisten poronhoitoalueet siirtyvät käytännössä Metsähallituksen luontopalvelujen hallinnasta Metsähallituksen liiketalouspuolen hallintaan. Ympäristöministeriön ohjausvaltaa heikentää myös se, että kun tähän asti ministeriö on ohjannut Metsähallituksen liiketalouspuolta myös siltä osin kuin on kyse talousmetsissä tapahtuvan toiminnan, biodiversiteetin, luonnon monimuotoisuuden, suojelemisesta, nyt tämä asia poistuu.

Kaiken kaikkiaan tämä on (Puhemies koputtaa) merkittävä heikennys paitsi ympäristönsuojelun myös matkailun ja retkeilyn näkökulmasta.

15.20 **Johanna Ojala-Niemelä sd:** Arvoisa herra puhemies! Tässä on jo monesti se kuultu, että EU ei edellytä Metsähallituksen metsätaloustoimintojen osakeyhtiöittämistä. On totta, että kilpailuneutraliteetti on kyllä toteutettava ja tämä edellyttää veroedun ja konkurssisuojan poistamista, mutta se olisi ollut monella muullakin tapaa toteutettavissa kuin nyt tällä osakeyhtiöittämisellä. Oltaisiin voitu muodostaa muun muassa konkurssikelpoinen liikelaitoskokonaisuus tai Yle-tyyppinen erityisyhtiö, muutamia mainitakseni.

No, tämän johdosta tämän lakiesityksen sisällön osalta johtamisjärjestelmä on edelleen sekava. Tältä osin ei täyty hallitusohjelman kirjaus sen selkeyttämisestä. Metsähallitus voi jatkossakin puhua kahdella äänellä, mikä on kyllä ongelmallista.

Lisäksi täällä on tuotu esille tämä kolmas tase. On luonnon kannalta ongelmallista, että kyse on meille kaikille tärkeistä ulkoilu- ja retkeilyalueista ja niiden alistamisesta taloudellisen voiton tavoittelulle. Se on uhka tulevaisuudessa luontoarvoille. Ihmetystä kyllä herättää se, miksi ylipäänsä perussuomalaiset ja keskustalaiset, jotka vastustivat tätä samaista esitystä viime kaudella, nyt seisovat sen takana.

Edustaja Lepälle sanon sen verran, että toivon, että ette anna väärää todistusta kollegoista. En ole tässä yhteydessä puhunut missään kohtaa väärinkäytöksistä. Tämä on varmasti tuolta pöytäkirjoista todennettavissa.

Lisäksi, jos tähän osakeyhtiöittämiseen päädytään, tämä yhtiöittäminenkään ei kuitenkaan takaa EU-pykälien mukaista kilpailuneutraliteettia. Tältä osin olisin toivonut, että tämä olisi notifioitu etukäteen, jolloin olisi ollut varma tieto tästä asiasta.

Myös matkailijoitten osalta Lapissa tämä kysymys on jäänyt liian vähälle kaiken kaikkiaan. Tässä muun muassa (Puhemies koputtaa) Riitta Myller otti nämä kysymykset äsken edellä hyvin huomioon.

15.22 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Sarkkisen tekemiä lausumaehdotuksia.

15.22 **Thomas Blomqvist r:** Herr talman! Jag vill stöda Mats Nylunds förslag, som han framförde här tidigare.

Kannatan siis Mats Nylundin ehdottamaa vastalauseen 2 mukaista lausumaehdotusta.

15.22 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa herra puhemies! Tämä keskustelu on ollut hyvin mielenkiintoinen, ja oikeastaan yhtä näkökulmaa tässä vielä haluan korostaa. Se on se, että yleensä yhtiöittäminen selkeyttää asioiden hoitoa mutta sitten se myös siirtää poliittista valtaa virkamiehille ja hyvin paljon pienemmälle vaikuttajapiirille. Tämä on tietysti sellainen iso valinta, että jos tälle tielle lähdetään, niin on tärkeää, että nähdään, mitä sen toisessa päässä on. Nämä taseyksiköt toimivat samalla tavalla kuntataloudessa, ja erityisesti suurissa kaupungeissa näitä käytetään oikaisemaan päätösprosessia, ja usein sitten niiden tien päässä vielä on se, että ne johtavat yhä useampien yksiköiden yhtiöittämiseen. Tällä tavalla se poliittinen päätöksenteko eriytyy sitten niistä valtavista, isoista kokonaisuuksista, joista yhdessä pitäisi enemmän keskustella, ja ehkä valvontakin kuitenkin olisi tärkeää, joten se iso kysymys on, mikä palvelee kokonaisuutta. En ole mikään metsänhoidon asiantuntija mutta pohdin tässä ääneen tätä, mikä on se tie, joka tässä nyt avataan ja valitaan. Ymmärrän erittäin hyvin tässä nyt näiden vastalauseiden huolen, koska tästä on käytännön esimerkkejä kuntataloudesta, että kun viedään se päätöksenteko pois hyvin pienelle piirille, niin sitten syntyy helposti isoa vahinkoa.

15.24 **Matti Semi vas:** Arvoisa puhemies! Me täällä vasemmistoliitossa olemme olleet erittäin huolissamme Luontopalvelujen tilasta tämän lakiesityksen mukaisessa järjestyksessä. Jos tätä yhtiöittämismallia viedään eteenpäin, niin tälle tulevalle yhtiölle asetettavat tulostavoitteet tulevat varmastikin aiheuttamaan painetta ottaa retkeilyalueet metsätalouden toiminnan piiriin, mikä tullessaan lisää hakkuita niille alueille. Tämä tulee vaikuttamaan niitten retkeilyalueiden ja sitä kautta sen alueen matkailun tehokkuuteen ja siitä saatuun hyötyyn, ihan eri puolilla Suomea se tulee olemaan nähtävissä. Näiden alueitten houkuttelevuus kärsii niistä hakkuista, se on varma asia.

Meidän mielestämme näillä alueilla Metsähallituksen roolin pitäisi jatkua siinä, missä se on tähänkin mennessä ollut. Se on ollut luonnon monimuotoisuutta suojeleva, mikä on ollut hyvä asia. Meidän pitää muistaa se, että meidän tulee vaalia tätä luonnonperintöä, sitä pitää myös jättää meidän tuleville sukupolville ja antaa hyvä kuva hyvästä luonnonhoidosta. Tämän Metsähallitus on tähän mennessä tehnyt nykyratkaisullakin erittäin hyvin. Tämän vuoksi me vasemmistoliitossa haluamme säilyttää tämän nykyisen toimintamallin, kehittää sitä vielä paremmaksi luontoa ylläpitävänä. Siksi kannatan edustaja Myllykosken ja edustaja Sarkkisen esityksiä.

15.26 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Metsähallitus on meille erittäin tärkeä asia, erityisesti meille lappilaisille. Varsinkin Savukoskella, missä minä elän, meille on elinehto, että asiat hoidetaan kunnolla ja kunnialla.

Me olemme tehneet tässä nytten valinnat, miten tämä laki on järkevä viedä eteenpäin, ja minä olen tyytyväinen siihen ratkaisuun, mihin tässä on päästy. Tässä on päästy ratkaisuun, jossa on mahdollisimman vähän muutosta nykytilaan. Kilpailuneutraliteetin asiat on saatu tällä, toivottavasti, hoidettua, ja tämän mukaan me pystymme hoitamaan asioita eteenpäin. Käytännössähän koko tässä lakimuutoksessa on yksinkertaisesti kyse vain siitä, että valtion metsätalouden liiketoiminnan muoto muutetaan osakeyhtiömallissa hoidettavaksi. Muita asioita tässä laissa ei ole käytännössä juuri ollenkaan, muutoin käytännössä pientä hiomista.

Tärkeintä nyt on meille kaikille se, miten tämän lain jälkeen toimitaan. Elikkä kun tämä laki tulee voimaan, on työn alla monia käytännön asioita, esimerkiksi verotulojen jakaminen Lapin kunnille. Meidän kunnalle on todella tärkeää, että verotulo saadaan jaettua oikealla tavalla. On monia muitakin käytännön asioita, ja jotta ne varmasti tulevat toteutumaan tämän hallituksen esityksen mukaisesti, meidän pitää katsoa käytäntöön nämä asiat.

Yksi asia, mitä minun mielestäni pitäisi kanssa katsoa perään, on se, että tuottovaatimus ei enää saa nousta. Se on jo tällä hetkellä 130 miljoonaa, mikä on aivan liikaa — meidän metsät eivät kestä minun mielestäni tällaista tuottovaatimusta, mutta siinä ei ole kyse ollenkaan siitä, mikä on yhtiömuoto, vaan siitä, että tuottovaatimus on liikaa.

On hyvä, että tämä lakiesitys nyt saadaan valmiiksi, koska tällä tavalla saadaan rauha myöskin henkilökunnalle, ja nyt sitten Metsähallituksen työntekijät saavat tässä työrauhan.

15.28 **Jari Leppä kesk:** Puhemies! On näköjään niin, että tämän lain yhteydessä samoilla perusteilla voi sekä kannattaa että vastustaa tätä lakiuudistusta.

Juuri näin, niin kuin täällä moni on sanonut: Metsähallitus on nykyisellään toiminut hyvin, se on saavuttanut erittäin suuren hyväksynnän ja erittäin suuren suosion, kuten monet, monet sen palvelut. Ne ovat ilman muuta jatkossakin samalla tavalla järjestettäviä maksuttomia palveluita kuin tähänkin asti. Niissä ei tapahdu mitään muutoksia.

Sitten kaksi asiaa, puhemies, haluan vielä tähän loppuun todeta.

Se on ihan selvä, että Metsähallituksessa ei koskaan täysin päästä siihen, että se ei puhuisi kahdella äänellä. Se on ihan selvä — sitä ohjaa kaksi ministeriötä, ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö, ja molemmilla on tärkeä rooli. Niitä rooleja ja tätä roolitusta ei haluta muuttaa, vaan se säilyy jotakuinkin ennallaan. Se on tärkeä havainto, ja siksi välillä tulee varmasti myöskin kahta erilaista mielipidettä Metsähallituksen sisältä.

Sitten muistutan myöskin siitä, että Metsähallituksen tulostavoitteen asettaa nyt ja tulevaisuudessakin yksi ainoa laitos ja se on eduskunta. Ei kukaan muu. Se on eduskunta: jos se vaatii enemmän tai vähemmän siltä, tämän asian asettaminen on kansanedustajien asia eikä kenenkään muun. Sitä ei päätä kumpikaan ministeriö, eikä sitä päätä Metsähallitus, vaan eduskunta.

15.29 **Hanna Halmeenpää vihr:** Arvoisa puhemies! Keskusteluissa tästä lakiesityksestä olemme hallituspuolueiden tahoilta useita kertoja kuulleet, että ei syytä huoleen, mikään ei muutu. Olen jo aikaisemmin kysynyt, että miksi tämä lakiesitys on pantu vireille, jos tarkoitus on, että mikään ei muutu, ja jos lakiesityksen valmistelun jälkeenkin väitetään, että mikään ei muutu.

Haluan tuoda esille sen, että olen siitä asiasta toista mieltä. Minusta tämän lakiesityksen toteutuessa aika moni asia muuttuu. Metsähallituksen liiketoimet yhtiöitetään, ympäristö-

ministeriön ohjausvaltaa kavennetaan nykyisestään merkittävällä tavalla, yli 2,5 miljoonaa hehtaaria nykyisin Metsähallituksen luontopalvelujen hallinnassa olevia maa- ja vesialueita siirretään liiketalouden ja Metsähallituksen hallituksen alaisuuteen. Samalla heikennetään siis Luontopalveluja. Tämän lakiesityksen myötä jopa kavennetaan eduskunnan päätösvaltaa koskien tasesiirtoja uuden, perustettavan kolmannen taseen ja Luontopalvelujen taseen välillä. En kyllä sanoisi, että mikään ei muutu, päinvastoin.

15.31 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Kunpa voisin sanoa niin, että tuon kaiken haluan sanoa toiseen kertaan, mitä edustaja Halmeenpää sanoi, (Naurua) ettei tarvitse sitä puhetta pitää uudelleen, mutta enpä sitä pidäkään. Se oli perusteellinen ja hyvin käytetty puheenvuoro.

Erityisesti haluan nostaa kuitenkin edustaja Laukkasen tuoman näkemyksen esille: mitä tämä sitten jatkossa tarkoittaa? Edustaja Maijala toi sen esille, että täytyy sitten harkita tarkasti, mitä jatkossa teemme. Lainsäädäntöä pitäisi niin rakentaa, että sellaista harkintaa ei tarvitsisi käyttää vaan me tietäisimme, mihinkä lainsäädäntö johtaa. Siinä mielessä pitkällinen lainvalmisteluprosessi ei ole täyttänyt niitä lainvalmistelun vaatimuksia, joita minä kansanedustajana koen, että olisi tarvinnut osata jo huomioida ennakkoon, mitä tulee tapahtumaan.

Tämä todellakin kaventaa Suomen eduskunnan päätäntävaltaa suomalaisesta luonnosta ja luontoarvojen monimuotoisuudesta. Se on vain faktinen totuus, koska kolmannesta taseesta tehdään päätökset valtioneuvoston toimesta ja siellä voidaan taseen välisiä siirtoja tehdä ilman eduskunnan tahtoa.

15.32 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa herra puhemies! Mitä tulee juuri tähän, mitä viimeksi todettiin, niin kuntapuolella sitten, kun on saatu se tasemalli käyttöön tai joku kevyempi osakeyhtiömalli, seuraavaksi muutetaan johtosäännöt ja sisäiset ohjeistukset, ja näin se valta siirtyy sitten pois sieltä poliittiselta kentältä. Tämä on se, mihin joudumme jatkossa kyllä todella paneutumaan.

15.32 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoskelle vain haluaisin tässä sanoa, että tämä lakiesitys ei heikennä eduskunnan mahdollisuuksia vaikuttaa näihin toimintoihin. Tämä lakiesitys selkeyttää Metsähallituksen hallituksen toimintaa ja työtapoja. Lisäksi perinteinen toimintamalli on se, että kun lakipäätös tehdään, niin sen jälkeen sitä aletaan käytäntöön soveltaa. Ei kaikkia pieniä asioita ole voitu etukäteen kaikissa asioissa huomioida, ja tämän lain soveltaminen on nyt sitten semmoinen asia, mitä meidän todellakin täytyy katsoa, että se hoidetaan asianmukaisesti kaikissa asioissa sen mukaan, mitä olemme tarkoittaneet.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 14/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 3/2016 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

15.34 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa herra puhemies! Mielestämme on erittäin hyvä, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskevaa säätelyä yhdenmukaistetaan ja tehtäväkohtaisista kelpoisuusvaatimuksista siirrytään ammatinharjoittamisoikeuden myöntämiseen ja nimikesuojaan. Tällä tavoin turvataan palveluiden laatua, ammattihenkilöiden yhdenvertaisuutta sekä erilaisten asiakkaiden ja asiakasryhmien oikeuksia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäväkenteen uudistaminen on vielä kesken. Tästä syystä on tärkeää, että sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöryhmien välisen tehtäväkenteen ja työnjaon kehittämistä jatketaan myös tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Sosiaalihuollon ammattihenkilölain mukaan sosiaalityöntekijän ammatissa voi tilapäisesti toimia enintään vuoden ajan sosiaalityöntekijän ammattiin opiskeleva henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti sosiaalityön aineopinnot ja käytännön harjoittelun. Opiskelija toimii ammattiin valmistuneen sosiaalityöntekijän johdon ja valvonnan alaisena.

Hallitusohjelmaan kuitenkin sisältyy toimenpideohjelma kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisestä. Yhtenä sen osana on mainittu tämän niin sanotun sijaistamispykälän väljentäminen. Vaikka sosiaalityöntekijän sijaistamiseen liittyvän lakiesityksen muuttaminen ei sisällykään hallituksen esitykseen, sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä pyydetään kiirehtimään toimenpideohjelman täytäntöönpanoa. Meillä ei kuitenkaan ole käytettävissä mitään tietoa toimenpideohjelman tarkemmista sisällöistä eikä valiokunta ole kuullut ainuttakaan asiantuntijaa asiasta. Tilanne ei näin ollen anna mielestämme valiokunnalle perusteita näiden toimenpiteiden kiirehtimiselle. Tästä syystä emme hyväksy valiokunnan mietinnön kirjausta toimenpideohjelmasta.

Arvoisa puhemies! Näillä perustein ehdotamme, että valiokunnan mietinnön 3/2016 perusteluista poistetaan kaksi viimeistä kappaletta vastalauseemme mukaisesti.

15.36 **Kristiina Salonen sd:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Kiljusen tekemää esitystä.

15.36 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa herra puhemies! Tässä ammattikelpoisuuden väljentämisessä on myös sellaisia huolia, kuten luodaanko tässä nyt uutta palkkaluokkaa, että kun on tietty henkilö, jonka koulutustaso ei ihan yllä siihen tehtävään, johon hänet väliaikaisesti palkataan, niin hänet voidaan palkata siihen pienemmällä palkalla, syntyykö tällaisia tilanteita. Minusta tässä vastalauseessa esitetty muotoilu on erittäin hyvä, vaikka en sitä

nyt tässä kannatakaan, mutta näen sen todella tärkeänä huolena. Pidän tätä valmistelun kannalta erittäin huonona, että meille tuodaan tänne esityksiä, joissa ei ole asiantuntijoita kuultu. Sitähän varten valiokunnat ovat, että heillä on aikaa kuunnella asiantuntijoita ja sitten tuoda mietintö tai lausunto sillä perusteella, että on kuultu asiantuntijoita. Nyt yritetään tuoda esitystä ja lisäystä, joka ei liity asiantuntijoiden antamaan lausuntoon, ja tämä on hyvin poikkeuksellista käytäntöä. Tällaiseen ei pidä ryhtyä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle suorasta kansainvälisestä rautatieliikenteestä Venäjän kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta

Hallituksen esitys HE 149/2015 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 1/2016 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Ensin päätetään liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnön LiVM 1/2016 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 149/2015 vp tarkoitetun sopimuksen. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 149/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Sopimuksen ainoa ja lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 131/2015 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 2/2016 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

15.38 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan ajokorttilakia muutettavaksi, ja mielestäni esitys on tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen.

Monesti uutta ajokorttia joudutaan hakemaan esimerkiksi ajokortin varastamisen tai nimenmuutoksen vuoksi. Tämän esityksen mukaan kaksoiskappale, kuten muukin ajokortti, annettaisiin vain 5 tai 15 vuoden määräajaksi ajokorttiluokasta riippuen, mikä pääsääntöi-

sesti on järkevää ja perusteltua. Erityisesti ammattikuljettajien kohdalla olisi mielestäni voitu tehdä poikkeus. Ajo-oikeuden uusiminen 5 vuoden välein heille on tarpeetonta. Vaadittavien ja riittävien kuljettajan terveydestä kertovien lääkärintodistusten pitäisi riittää. Liikennelääketiede tulisi nostaa muutenkin siihen asemaan, mikä sille kuuluu.

Jos ajatellaan esimerkiksi kuolonkolareita ja Liikennevakuutuskeskuksen tilastoja, niin jo vuonna 2014 olivat terveysriippuvaiset onnettomuudet nousseet huippuunsa: sairaus- ja tajuttomuuskohtaukset 21, itsetuho 17, alkoholi 17 ja nukahtaminen 8 prosenttia, ajoneuvo- ja havainnointivirheet ynnä muut noin 10 prosenttia. Eli kuolonkolareissa kuljettajan terveydentilalla näyttäisi olevan erittäin suuri merkitys. Näitä asioita ei esimerkiksi automaattisella tai perinteisellä liikennevalvonnalla saada muutettua, ei edes tällä esityksen mukaisella ajokorttilain muutoksella. Siten liikennelääketiede on todella ratkaisevassa asemassa katsottaessa tästä eteenpäin liikenneturvallisuustyön kehityslinjoja, ja sitä tulisi edelleen kehittää.

Tänä vuonna esimerkiksi Pohjois-Karjalan maakunnassa on sattunut kuolonkolareita jo neljä. Liian moni näistä onnettomuuksista vaikuttaa joka vuosi myös tahalliselta teolta. Pahinta aikaa näyttäisi olevan kevät. Kun mahla alkaa valua koivusta ja valo lisääntyä, niin itsetuhoisuus liikenteessä lisääntyy. Luulisi, että kevät on ihmisen parasta aikaa. Sitä se ei kuitenkaan kaikille ole.

Liikenteessä tehtyjen itsemurhien vuosittainen määrä on pysynyt samana, vaikka itsemurhat muuten ovatkin vähentyneet. Liikennevakuutuskeskuksen onnettomuustutkintalautakuntien mukaan keskimäärin 10 prosenttia vuosittain kuolemaan johtaneista onnettomuuksista on tahallaan aiheutettu. Uskon, että näitä tapahtumia on paljon enemmän, mutta niitä ei haluta tilastoida itsemurhiksi ihan vain omaisten vuoksi. Itsemurhien vähentämiseksi liikenteessä ei ajokorttilain muutos tällaisenaan tuo paljon muutosta.

Arvoisa puhemies! Uusia määräaikoja sovelletaan tulevassa ajokorttilaissa myös siitä riippumatta, miten kauan aikaisemmin myönnetty ajokortti olisi ollut voimassa. Ajokortteja joudutaan siten jatkossa uusimaan nykyistä useammin, ja tämä aiheuttaa ylimääräistä vaivaa ja lisäkustannuksia näiden korttien haltijoille. Ajokortin saaminen maksoi aikaisemmin 42 euroa ja tulevaisuudessa toivottavasti esityksen mukaisesti vain 20 euroa. Tämä ei kuitenkaan ole hallituksen tavoittelemaa norminpurkutalkoota.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi on esityksen mukaan kehittänyt toimivan ja hakumenettelyä joustavoittavan sähköisen palvelun ajokorttien hakemista varten. Toivoa tietenkin sopii, että tämä sähköinen palvelu pelaa paremmin kuin Maaseutuvirasto Mavin sähköinen järjestelmä Hyrrä, jonka kehittämiseen on laitettu jo yli 5 miljoonaa euroa, eikä se vieläkään toimi kuin hakemuksien vastaanottamisessa. Jos Trafin sähköinen järjestelmä toimii, kuten kaikki toivomme, ei palvelua käytettäessä hakumenettelyn aikana ole lainkaan tarpeen käydä ajokortin myöntävän viranomaisen luona, ja tämä on erittäin myönteinen asia. Uuden ajokortin tulisi myös kelvata virallisena henkilöllisyyden osoittavana asiakirjana, mitä se ei tällä hetkellä ole.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 131/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä sekä tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 116/2015 vp
Lakialoite LA 23/2015 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 116/2015 vp sisältyvät 1.-2. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteeseen LA 23/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 8 ja 9 §:n sekä ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 12/2016 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 3/2016 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 12/2016 vp sisältyvät 1.-2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2016 lisätalousarvioesityksen (HE 9/2016 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 27/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

15.44 **Satu Taavitsainen sd:** Arvoisa puhemies! Hallitus on esittämässä eduskunnalle lisätalousarvion täydentämistä. Kyseessä on 38 miljoonan euron lisäys kassasijoitusten riskinhallintaan. Tämä lisää valtion nettolainanoton tarvetta, jonka on arvioitu tälle vuodelle olevan 5,4 miljardia euroa.

Lainarahalla elämistä ei saada loppumaan ennen kuin saadaan työttömyys pienenemään, joten onkin hyvin vaikea ymmärtää, miksi hallitus ei täydennä lisätalousarviota

palkkatukirahoja lisäämällä. Johtuuko se siitä, että hallituksessa nähdään valtion vastuu työttömyydestä eri tavalla kuin oppositiossa? Hallitus sysää vastuun yksilöille, ja ihmisten itse pitäisi ratkaista työttömyysongelma. SDP:n mielestä valtion pitää olla ratkomassa työttömyysongelmaa eikä valtio voi vetäytyä vastuustaan ja hylätä ihmisiä oman onnensa nojaan. Työttömyys on meidän mielestämme enemmän yhteiskunnan ja valtion talouspolitiikan epäonnistumista, ei ihmisten epäonnistumista. Työttömyys ei ole elämäntyylivalinta, vaan yleensä on kysymys siitä, että työpaikkoja ei ole tarjolla.

Kansalaisten perustuslaillinen oikeus työhön edellyttää mielestäni julkiselta vallalta toimenpiteitä ja rahoitusta tällaisena heikkona taloudellisena ajanjaksona. Koko hyvinvointivaltion perusta on mahdollisimman kattava työllisyys ja perusajatus "jokaiselta kykyjensä mukaan, jokaiselle tarpeittensa mukaan". Jos osallisuus yhteiskunnan toimintaan heikkenee, hyvinvoinnin perusta järkkyy.

Tasa-arvon ja perusoikeuksien toteutumiseksi sekä yhteisön täysjäsenyyden ja sosiaalisen kansalaisuuden mahdollistamiseksi erityisesti heikommassa asemassa olevat, kuten nuoret, tarvitsevat positiivista erityiskohtelua. Nuoret pitävät ensimmäisen työpaikan saamista kaikista vaikeimpana, sillä työnantajat haluavat ottaa töihin niitä, joilla on jo työkokemusta.

Valtion palkkatukirahoilla on kiistatta keskeinen rooli työttömien, etenkin nuorten ja pitkäaikaistyöttömien, työelämään pääsemisessä. Palkkatukijärjestelmän myönteisten vaikutusten näkökulmasta on käsittämätöntä, että sitä ollaan purkamassa sekä palkkatukimäärärahoja vähentämällä että uudelleensuuntaamalla. Kolmannen sektorin palkkatukeen kohdistuva linjaus ja leikkaus merkitsisi lähes täydellistä palkkatukityön alasajoa.

Arvoisa puhemies! Työnhakijat on pidettävä työkykyisinä. Tutkimusten mukaan nuoret työttömät syrjäytyvät hyvin nopeasti. Jo kolmen kuukauden työttömyys pistää nuoren elämän sekaisin. Työttömät nuoret ovat muita huomattavasti tyytymättömämpiä omaan elämäänsä. Varsinkin niillä nuorilla, joiden työttömyys on pitkittynyt yli puolen vuoden, on tyytyväisyys elämäänsä kokonaisuudessaan heikompaa. Varsinkin näille nuorille, joilla ei vielä ole työelämän kokemusta, palkkatukityö avaa konkreettisia mahdollisuuksia saada jalkaa työelämän oven väliin, saada palkkaa, ylläpitää henkistä hyvinvointia, fyysistä toimeliaisuutta ja arjen hallintaa. Nuoret saavat kokemusta osallistumisesta, yhteenkuuluvuudesta ja työelämän perusteiden hallinnasta. Tämä kaikki on kiistatta työelämässä tarvittavan kokemuksen hankkimista. Palkkatuki selvästi edistää nuoren mahdollisuuksia päästä eteenpäin vapaille työmarkkinoille tai koulutukseen.

Nuoret ja pitkäaikaistyöttömät eivät ole ainoita palkkatukijärjestelmästä hyötyviä, sillä myös yleishyödylliset järjestöt ja koko kansalaisyhteiskuntamme saavat etua palkkatukijärjestelmästä. Sen avulla kolmannen sektorin toimijat pystyvät tuottamaan palveluita, jotka osaltaan täydentävät kuntien palveluita, esimerkkinä erityisesti sosiaali- ja terveysalan järjestöt. Näistä voittoa tuottamattomista järjestöistä eivät rahat valu veroparatiiseihin, vaan kilahtavat palkoista maksettavina verotuloina kuntien ja valtion kassaan.

Kolmannen sektorin järjestöiltä tulleet tuoreet tiedot puhuvat karua kieltään: palkkatuet ovat jo loppuneet heti alkuvuonna, tukea myönnetään vain valikoiden, sen kesto on rajattu kolmeksi tai kuudeksi kuukaudeksi, jolloin liian lyhyistä työjaksoista on vain vähän hyötyä, tukea myönnetään ainoastaan elinkeinotoimintaa harjoittaville järjestöille eikä lainkaan yleishyödyllisille yhdistyksille.

Yksiselitteisesti työllisyysmäärärahoja on aivan liian vähän tarpeeseen nähden ja määrärahoihin pitää saada nopeasti rahoitusta lisäbudjetilla, jotta katastrofaaliselta tilanteelta vältytään.

Työllisyysmäärärahat riittäisivät koko vuodeksi, jos hallitus antaisi luvan käyttää palkkatukirahoina valtion maksamaa työttömyysturvan osuutta eli peruspäivärahaa, työmarkkinatukea ja ansiosidonnaisen päivärahan perusosaa. Tälle asialle hallitus saisi SDP:n ja työmarkkinajärjestöjen tuen.

Huoli työttömyydestä on yhteinen. Toivoisi, että keinotkin sen ratkaisemiseksi olisivat yhteiset.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 31/2016 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi Saksan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 17/2016 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 4/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 30.3.2016 pidettävään täysistuntoon.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asuntosäästöpalkkiolain 3 §:n ja 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 151/2015 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 5/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 30.3.2016 pidettävään täysistuntoon.

18. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 30.3.2016 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 15.52.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola